

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Kokeiluhankkeiden laajentaminen - Kick Off

Asiakkaan valinnanvapaus Hallituksen esitysluonnoksen mukaisesti

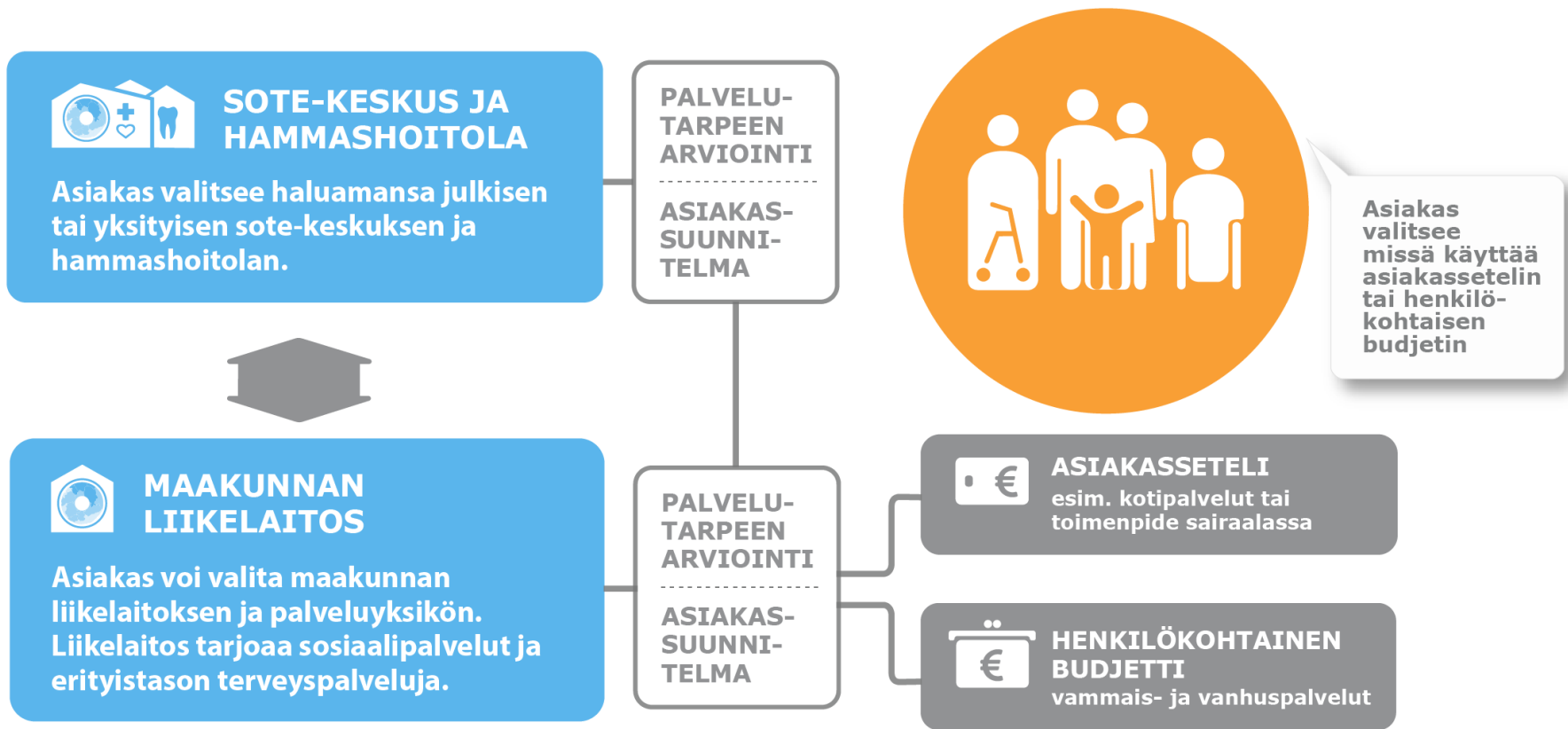
Tampere 5.2.2018
Maria Porko

SOTE- JA MAAKUNTAUUDISTUKSEN AIKATAULU

STM 08 / 05 / 2017

Keskeisiä muutoksia lausuntokierroksen jälkeen

- 18 § ja 24 §: Sote-keskuksen palvelut ja asiakasseteli
- Varautumista koskevat säännökset
- 72 §: Korvauksen alentaminen tai pidättäminen palveluntuottajan virheen perusteella
- Siirtymäsäännökset: Palvelusetelien voimassaolo, HB voimaantulo, maakuntien päätösten määräaika, pilotointi
- Näiden lisäksi lukuisa joukko teknisiä tai muutoin pienempiä tarkennuksia.

Voimaantulo vaiheittain

- Sote-järjestämislain ja valinnanvapauslain on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2020. Vastuu sote-palvelujen järjestämisestä siirtyy tuolloin kunnilta maakunnille.
- Henkilökohtainen budjetti tulisi käyttöön viimeistään 1.7.2020.
- Asiakasseteli olisi otettava käyttöön viimeistään 1.7.2020.
- Sote-keskukset aloittaisivat toimintansa 1.1.2021.
- Suunhoidon yksiköt aloittaisivat toimintansa 1.1.2022.

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Henkilökohtainen budjetti

Hallituksen esitysluonnoksen
mukaisesti

Mikä on henkilökohtaisen budjetin tarkoitus?

- Ihmisten mahdollisuus ja oikeus päättää asioistaan on yksi keskeisimmistä arvoista nyky-yhteiskunnassa. Ihmiset haluavat päättää myös palveluistaan.
- Henkilökohtainen budjetti lisää asiakkaiden valinnanvapautta ja ennen kaikkea mahdollistaa yksilöllisten palvelujen saamisen aikaisempaa paremmin.
- Antaa asiakkaalle enemmän päätäntävaltaa myös palvelunsa sisältöön.

Kenelle henkilökohtainen budjetti on tarkoitettu?

- Maakunta on velvollinen tarjoamaan henkilökohtaista budjettia iäkkäille ja vammaisille henkilöille, joilla on palvelutarpeen arvioinnin perusteella tarvetta sosiaali- ja terveystalvikkeille.
- Maakunta voi päättää, että henkilökohtaista budjettia tarjotaan myös muille henkilöille.
- Jos edellytykset täyttyvät, asiakkaalla on oikeus henkilökohtaiseen budjettiin.
- Asiakkaalla on oikeus kieltäytyä hänelle tarjotusta henkilökohtaisesta budjetista.

Millä perusteella henkilökohtaisen budjetin voi saada?

- Edellytyksenä on, että henkilöllä on jatkuvaa ja laaja-alaista avun tai tuen taikka hoidon ja huolenpidon tarvetta ja henkilö pystyy joko itse tai tuettuna suunnittelemaan ja valitsemaan omat palvelunsa.
 - Jatkuvaa: lähtökohtaisesti yli vuoden jatkuva palveluntarve
 - Laaja-alaista: tarve useampaan kuin yhteen palveluun
 - Tuettuna: laillinen edustaja, omainen tai muu läheinen henkilö (vrt. sosiaalihuollon asiakaslain 9 § tai potilaslain 6 §)
- Henkilökohtaisen budjetin käyttämisen tulee olla asiakkaan edun mukaista.

Missä palveluissa HB:tä voi käyttää?

- Henkilökohtaisella budjetilla maksetaan sosiaali- ja terveystalvuuja.
- Henkilökohtaisella budjetilla ei voi saada sote-keskuksen tai suunhoidon yksikön palveluja, eikä palveluja liikelaitoksen tuottamana.
- Maakunta ei voi päättää henkilökohtaisen budjetin käyttämisestä palveluihin, joihin sisältyy julkisen vallan käyttöä, jollei tehtävän antamisesta muulle kuin viranomaiselle ole säädetty erikseen.
- Maakunta ei voi myöskään päättää henkilökohtaisen budjetin käyttämisestä keskitettävissä palveluissa.

Mitä tapahtuu ennen kuin HB myönnetään?

- Ensin arvioidaan henkilön palvelutarve. Jos edellytykset täyttyvät, maakunnan on tarjottava henkilökohtaista budjettia.
- Tämän jälkeen asiakkaalle tehdään asiakassuunnitelma. Suunnitelmaan kirjataan palvelut, jotka vastaavat asiakkaan palvelutarpeeseen ja palvelujen sisältöön liittyviä kriteerejä.
- Osa asiakkaan palveluista voidaan jättää myös HB:n ulkopuolelle. Tällöin liikelaitos vastaa palvelun tuottamisesta ja asiakkaalla on oikeus valita maakunnan liikelaitoksen palveluyksikkö.
- Henkilökohtaisen budjetin suuruuden määrittämisessä otetaan huomioon eri palvelujen käyttötarve.
- Henkilökohtaisesta budjetista tehdään päätös. Henkilökohtainen budjetti on määräaikainen tai toistaiseksi voimassa oleva.

Mitä tapahtuu HB:n myöntämisen jälkeen?

- Maakunnan liikelaitoksen on huolehdittava asiakkaan neuvonnasta ja ohjauksesta palvelujen suunnittelussa ja annettava asiakkaalle tietoja palvelujen saatavuudesta, laadusta ja kustannuksista.
- Henkilökohtaisen budjetin päätöksen ja asiakassuunnitelman perusteella asiakas valitsee palvelujen sisällön ja niiden tuottajat tai palvelut toteuttavat henkilöt.
- Henkilökohtaisen budjetin toteutumista on arvioitava vähintään vuosittain sekä tarvittaessa muutettava.
- Henkilökohtaista budjettia on tarkistettava lisäksi, mikäli
 - asiakkaan elämäntilanne, olosuhteet tai avuntarve olennaisesti muuttuvat
 - kustannustason olennaisesti muuttuu
 - suuruus ei vastaa asiakkaan palvelutarvetta.
- Henkilökohtaisen budjetin muuttamista voi ehdottaa asiakas, asiakkaan lähiomainen tai muu läheinen henkilö, asiakkaan laillinen edustaja, palveluntuottaja tai maakunnan liikelaitos.

Mitä palveluntuottajalta edellytetään?

- Palveluntuottajan on oltava palveluntuottajalain 10 §:n mukaisessa rekisterissä sekä liittyneenä valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen käyttäjäksi muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta.
- Maakunta voi asettaa tuottajille ehtoja. Palveluntuottaja voi kuitenkin itse määritellä, millä alueella se tuottaa toimipisteensä ulkopuolelle annettavia palveluja.
- Palveluntuottajan on ilmoitettava maakunnan liikelaitokselle sitoutuvansa palvelun tuottamista koskeviin ehtoihin ja palvelun tuottamiseen päätöksen mukaisesti ennen palvelun antamista.
- Palvelut tuotetaan suomen tai ruotsin kielellä tai molemmilla kielillä. Palveluntuottajan on ilmoitettava tuottamiensa palvelujen kieli asiakkaalle ennen palvelujen antamista.
- Palveluntuottajan on annettava maakunnan liikelaitokselle tiedot asiakkaista, asiakkaille annetuista palveluista, ja palvelujen vaikutuksista ja kustannuksista.

Miten palvelut maksetaan ja mitä palvelu maksaa asiakkaalle?

- Maakunnan liikelaitos korvaa palveluntuottajalle ennalta määrättyyn arvoon asti kustannukset palveluista.
- Asiakas maksaa palvelusta asiakasmaksulain mukaisen maksun, jonka perii maakunta.
- Palveluntuottaja ei saa periä asiakkaalta asiakasmaksuja henkilökohtaisen budjetin perusteella antamistaan palveluista.

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Kiitos!

alueuudistus.fi
stm.fi

maria.porko@stm.fi